

ELSŐNEK ÉS UTOLSÓNAK LENNI:

PÉLDÁZAT A FŐHELYEKRŐL

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

(Lk 14,7–11)

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

[http://www.bibelwissenschaft.de/wibilex/das-](http://www.bibelwissenschaft.de/wibilex/das-bibellexikon/lexikon/sachwort/anzeigen/details/mahl-mahlzeit-nt/ch/f423ab28f0f1e82f782e9341ad771fdf/)

[bibellexikon/lexikon/sachwort/anzeigen/details/mahl-mahlzeit-nt/ch/f423ab28f0f1e82f782e9341ad771fdf/](http://www.bibelwissenschaft.de/wibilex/das-bibellexikon/lexikon/sachwort/anzeigen/details/mahl-mahlzeit-nt/ch/f423ab28f0f1e82f782e9341ad771fdf/))

BARTA, T. (szerk.), Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest 2000.

BOLYKI, J., Jézus asztalközösségei, Budapest 1993.

JAKAB-SZÁSZI, A./MIHALINA, L./NAGY, M./SZABÓNÉ ZIMÁNYI, N. Újszövetségi bibliaismeret, alapmodul, Budapest, 2015.

JEREMIAS, J., Jézus példázatai, Budapest, 1990.

KOZMA, Zs., Jézus Krisztus példázatai, Kolozsvár 2002.

SCHWEIZER, E., Das Evangelium nach Lukas, Göttingen, 1986.)

Jézus ebben az igeszakaszban egy korabeli illemszabály kapcsán az Isten országában uralkodó rendről tanít. A példázat szó maga (7. v.) jelzi, hogy Jézus a hétköznapi eseményt egy önmagán túl mutató jelentéssel fogja összekapcsolni. A példázat egy közmondással zárul. A passzív nyelvtani forma Istenre utal. Ő az, Aki az alázatos embert felemeli.

Jézus asztalközösségei

Jézus életében az asztalközösségek nagy szerepet játszottak. Akikkel egy asztalhoz ült, azokkal közösséget is vállalt. A négy evangélium 12 vendégségtörténetet tartalmaz. Az asztalközösségekről szóló leírások különösen is hangsúlyosak Lukács evangéliumában, a teljes evangélium mintegy egyötöd részét teszik ki. Jelentősége van annak, hogy Jézus kikkel vállalt asztalközösséget, hogy kik nem vállaltak Ővele közösséget, és hogy ki hogyan értékeli ezt. Azok az étkezések, amelyeken Jézus részt vett, nyitottak voltak. Az alkalmi asztaltársaságokból közösséget hozott létre. Akárkinél is zajlott az étkezés, Jézus előbb-utóbb a vendéglátó szerepébe került. Ő volt az, aki gondoskodott a beszédtemáról, aki meghatározta az étkezések hangulatát, és nyitottságot teremtett az emberek között egymás iránt.

Helyek a vendégségben

Hagyományos vendégségbe azok mehettek, akik meghívást kaptak. Nem volt konkrét ülésrend, érkezés szerint mindenki oda ülhetett, ahova szeretett volna. Mivel a vendéglátóval való kapcsolatra utalt az, hogy ki milyen távol ült tőle, ezért a vendégek igyekeztek minél közelebb helyet foglalni. Általában a jobb és bal felőli legközelebbi helyeket nem lehetett szabadon választani. (Erre a szokásra nem utal ez a történet.) A vendégfogadó rangját emelte, ha a társadalmi létra magasabb fokán álló vendég fogadta el a meghívását. Ezért igyekeztek minél előkelőbb vendégeket hívni egy-egy vendégfogadásra. A közös étkezés Keleten nem csak egyszerű együtt táplálkozás volt, hanem közösségvállalás is. Akivel együtt eszik valaki, annak a gondolkodását és életvitelét is felvállalja. A rangos vendég emelte a vendéglátó rangját, a társadalmi ranglétra legalsó fokán lévő vendég pedig rontotta a vendégfogadó presztízsét. Mindenki igyekezett rangosabbakat fogadni. A közös étkezés utalt arra is, hogy egyenrangúak a közös étkezésen résztvevők. Mivel a helyek elfoglalása sok rivalizálási problémához és

konfliktushoz vezetett, ezért idővel az életkor lett a meghatározó. Ez nem áll távol a zsidó gondolkodástól, hiszen a tekintély mindig is az életkor előrehaladásával emelkedett (vének).

A konkrét élethelyzet

Jézus egy farizeusnál ebédelt (Lk 14,1–6). Ő lehetett a fő vendég. Ez elképzelhetően egy olyan vendégség volt, ahova olyanok is eljöhetnek, akiket nem hívtak meg, egyfajta jótékonyági vendégség. Így kerülhetett ide egy beteg is, akit Jézus híre vonzott oda. Figyelték, hogy mit tesz, hogy okot találjanak ellene. Ezzel párhuzamosan Jézus is figyelt. A gyülekezés közben észrevette, hogy egyfajta hierarchiaharc alakult ki a vendégek között. Mindenki jó helyet szeretett volna elfoglalni, tolakodni kezdtek. Provokatív módon Jézus beszélgetést kezdeményezett a szombatról, vagyis a Törvény megtartásáról. A hallgatás a vendégek konfliktuskerülő magatartására utal. Nem mertek nyíltan állást foglalni Jézus ellen vagy mellett. Jézus erre tovább „provokálta” a vendégsereget, és meggyógyított egy beteget. Ezzel, szombat lévén, a farizeusok értelmezése szerint megszegte a Törvényt. Ezután sem került sor nyílt állásfoglalásra. A gyógyítás után Jézus megszólította a vendégeket (Lk 14,8–11) és a vendéglátót magát is (Lk 14,12–14).

A tanítás

A példázat egy csattanós mondattal zárul. A hétköznapiak, profánnak látszó szabályt Isten a „mennyei lakomá”-val hozza összefüggésbe. Aki a földi életben magát annyira kicsinek, kevésnek tudja tartani, hogy Istenhez fordul, hogy felemelje őt, az jut be a mennyei lakomára. Aki a kegyelemre rászorulónak érzi és tartja magát, az emeltetik fel.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A főhelyek példázata az alázat kérdését veti fel, és a versengés témáját készíti elő olvasmányként az egyházi iskolákban. A példázat képi világának nehézsége, hogy ma már nincsenek közös étkezések, a családban, vendégségeken nincsenek főhelyek. Sem életkor, sem családban betöltött szerep nem határozza meg, hogy ki vehet előbb az ételből, mennyit vehet, stb. Sőt a gyermek van leginkább fő helyen. Emiatt olyan hétköznapi szituációkat kell aktivizálnunk a gyermekekben, amivel a példázat világa összekapcsolható. A munkafüzet feladatai erre adnak lehetőséget.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>MINIMUM</u>	<u>OPTIMUM</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel a közös feladatokban, játékokban, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásokban és beszélgetésekben. • Tudja segítséggel, példákon keresztül megfogalmazni az alázatos és felmagasztalt viselkedés jellemző vonásait. • Ismerje és segítséggel tudja elmondani a példázatmondanivalóját a tankönyvi kép és szöveg alapján.	<ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel a közös feladatokban, játékokban, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban és beszélgetésekben. • Tudja segítséggel megfogalmazni az alázat és a felmagasztalt kifejezések értelmét, igazolja példákkal mondanivalóját. • Tudja elmondani a példázat értelmét a tankönyvi kép és szöveg alapján.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT – EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Az alázat értéke Isten országában

Kognitív cél: Jézus példázata nyomán az alázat fogalmának megismertetése.

Affektív cél: Az alázatos lelkület felébresztése és/vagy megerősítése.

Pragmatikus cél: Isten iránti alázat lehetőségeinek az összegyűjtése a pedagógus segítségével.

Óra fő része	Javaslatok	Tananyag, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Ez az én helyem – székfoglalás játék. Körbe tesszünk annyi széket, ahányan vagyunk a csoportban. Egyvalaki a kör közepére áll, így egy szék felszabadul. A szabad székre a szék bal oldalán lévő játékos ülhet azzal, hogy ráteszi a jobb kezét, és azt mondja: „Ez az én helyem!” Ugyanígy tesz a következő balra ülő is. Viszont harmadszorra már nem ülhet székszomszéd az üres székre, hanem a felszabaduló üres széktől balra lévő valakit behív az ülők közül név szerint: „Ez a Pisti helye.” Pisti feláll átülni, az ő megüresedett helyével folytatódik a játék, a bal szomszéd rácsap és odaül: „Ez az én helyem!”, utána a soron következő is, de harmadiknak megint csak név szerint kell valakit szólítani. A középben ülő mindeközben próbál leülni egy üres székre, ha az ülő játékosok nem elég gyorsak.</p> <p>Átvezetés: Jézus az egyik példázatában arról beszél, hogy hogyan válasszunk helyet magunknak, hol foglaljunk helyet.</p>	Eszköz: annyi szék, ahányan vagyunk
Feldolgozási javaslat, munkáltatás	<p>Előző órai anyag ismétlése és a tankönyv szövegének feldolgozása</p> <p>Üzenet elmélyítése a munkafüzetben munkáltatással</p> <p>Aranymondás tanítása, feldolgozása</p> <p>Az alázat gyakorlatai – szituációs játék Fénymásoljuk ki a munkafüzetből a 3. feladat rajzait, szituációit. Adjuk oda egy-egy párosnak (padtársaknak). Feladatuk, hogy bemutassák</p>	<p>TK Példázat a főhelyekről olvasmány, Feladattár (49. o.)</p> <p>MFEI Példázat a főhelyekről olvasmányfeldolgozás 1. (84. o.)</p> <p>MFEI Példázat a főhelyekről olvasmányfeldolgozás 2. (85. o.)</p> <p>Eszköz: fénymásolt kártyák</p>

	pantomimban a szituációt, és megmutassák benne az alázatosság cselekedeteit.	Megjegyzés: a feladat a munkafüzetben is elvégezhető: MFEI Példázat a főhelyekről olvasmányfeldolgozás 3. (85. o.)
Aranymondások	„Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.” (Lk 14,11)	Kapcsolódó munkafüzeti feladat: MFEI Példázat a főhelyekről olvasmányfeldolgozás 2. (85. o.)
Énekjavaslat (alternatívák)	12. Isten élő Lelke, jöjj (TK 82. o.) DU: 93. Ó, Uram, állíts helyre minket JJ: 50. Térjetek meg Jézus által 51. Mit magadnak várnál	
Házi feladat	MFEI Példázat a főhelyekről olvasmányfeldolgozás 4. (86. o.)	

TOVÁBBI ÖTLETEK:

(Egyéni feladatlapok összeállíthatók az RPI online feladatbank segítségével:
<http://rpi-feladatbank.reformatus.hu/#/login>)

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

Tankönyv: 49. oldal

A képen látható:

- Tematikus rajz: a kétoldalas képen házbelső, terített asztal, mellette két férfi, egy nő, az ajtóban egy asszony gyermekével, és a ház ura.

A szöveg:

- Olvasmány: Elsőnek és utolsónak lenni: példázat a főhelyekről

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

A kép:

- Mit látsz a képen? Mire következtetsz?
- Miért vannak olyan kevesen a vendégségben?
- Hogyan fogadja a ház ura a vendégeit? Kik ők?
- Te hová szoktál ülni, ha vendégségben vagy? Miért?
- Melyik a főhely és melyik az utolsó hely? Keresd meg a képen!

A szöveg:

- Jézus is hivatalos volt egy vendégségbe. Másodszor is mondott egy példázatot. Miről szólt ez a példázat?
- Mire figyelmeztet Jézus, hogy hova kell ülnöd és miért oda?
- Mit jelent a következő mondat? Magyarázd meg! „Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.”
- Te hogy viselkedsz, ha alázatos vagy? Mondj rá példát!
- Hogy viselkedsz, ha felmagasztalod magad? Mondj rá példát!

1. Jézus az alázatosság példája. Gyűjtsünk példákat Jézus életéből az alázatosságra! Pl. születéstörténet, virágvasárnapi bevonulás, bűnösökkel és vámszedőkkel vállalt közösséget, kereszthalál, Gecsemáné-kert

2. Megalázott lenni <-> alázatos lenni. Gyűjtsünk olyan példákat, melyek kiábrázolják a két fogalom közti különbséget!

3. Székfoglalós játék. További változatai a székfoglaló játékoknak:

<http://jatekleirasokjatekotletek.blogspot.hu/search/label/Sz%C3%A9kfoglal%C3%B3j%C3%A1t%C3%A9k>

<http://sucika67.blogspot.hu/2014/01/szekfoglalo-szobai-jatekok.html>

4. Képmeditáció. Kivetíthetjük Leonardo da Vinci Utolsó vacsora című festményét. Kérdések a beszélgetéshez:

- Hol van az asztalfő? Miből látszik?
- Mi a hasonlóság és mi a különbség a különböző vendégekben?
- Hol látszik alázat a képen?
- Milyen hangulata van ennek az asztalközösségnek?
- Hogyan látod Jézust?
- Te hova szeretnél kerülni ennél az asztalnál? Miért?

